

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

List 39.

V četrtek 28. kimovca 1854.

Tečaj VII.

Vdova Najmska.

Oh, tje nesó v grob — vse moje nade!
Vse, kar še veselilo me na svetu,
Sinu ediniga — v mladosti cvetu.
Podporo edino vdove, smert mi ukrade!

Tako Najmljanka svoje izliva jade
V potocih solz za edinčikam v trepetu;
Pa najde tolažnik se v družnje gnetu.
Ki sina oživljen'ga nazaj ji dade:

Tak še marskera mat' in oče joka,
Sereč jim nevtolažno tuge poka,
Če smert telesna jim otroka vzame;

Če pa zalezvat' dušna smert ga jame,
In že pogreza v večne ga tamnice:
Za dušno smert je nimajo solzice!

Hladnik.

Katoliška cerkev na Turškim.

Sedanji katoličani na Turškim so a) ali zméraj katoliške vere, od kar so kristjani postali, tako v Albanii, Bosni, Serbii in Moldavi; b) ali imajo svoj začetek v križarskih vojskah, tako v Sirii, Palestini in na otoku Cipru; vlada nekdanjih Benečanov je veliko perpomogla katoliško vero po bregovih srednjega morja ohraniti in širiti, tako v Aleksandrii, Smirni, na otokih Kii, Naksu itd.; c) od 17. stoletja sem se je po trudu misionarjev, ktere propaganda v Rimu izposilja, veliko razkolnikov na Jutrovim v katoliško cerkev vernilo. V ložeji spregled naštejemo katoličane po redih in deželah.

A. V Evropi.

1. V Carigradu, kjer okoli 650.000 ljudi prebiva, namreč: 120.000 grekov, 90.000 armenov, 50.000 judov, 2000 evropejcev in 368.000 turkov, je 12 do 15.000 katoličanov latinskiga reda; njih veliki škof je zdaj Julian Hillareau. Katoliških cerkvá je 9, samostanov 6. — Izmed 535 turških džamij (mošej) slovi nar bolj hagia Sofia nekdanj kersanska cerkev. Ona ima 270 čevljev dolgosti, imenitno kupljo, ki je 100' široka, 180' visoka; 170 stebrov iz marmeljna, porfirja itd. jo lepša. Cesar Justinian jo je bil v l. 539 sozidal, in Božji modrosti (po gersko Sofii) posvetil. Vse, kar je njegova država dražiga in posebniga imela, se je v ti cerkvi vidilo. Skozi dve lopi se je prišlo do njenih devet vrat, na sprednji strani. Lepotije slonove kosti, cedroviga lesa, zlata in srebra so jih zaljšale, še bolj pa deske Noetove barke, ktere so bile vanje vdelane. Dragi tlak iz marmeljna je bil podoba valov, ktere so čveterere reke iz raja seboj valile. Skozi 24 oken v kuplji gre svetloba v

cerkev. Od tal so se vzdigvale sreberne drevesa, katerih sadje so bile neštevilne luči. Čolnam enake sreberne svetilnice so visele po obokih. Luči v podobi križa sostavljene, neštevilne sveče, so bile po stenah in stebrih. Nad leco je visela streha z zlatim križem, ki je bil 100 liber težak in poln dražih kamnov in biserov. Svetišče je bilo z drago pregrajo zagrajeno; v njim je stalo 12 s srebram prevlečenih stebrov, in vmes podobe Zveličarja in njegove presvete Matere, angelov, prerokov in evangelistov. S preprogami so bile vrata do svetišča zagernjene, in v tem je bil altar, kteriga so zlati stebri na zlatih postavah nosili. Altar sam je bil raztopljeno zlato, zdrobljeni biseri in dragi kamni, vse umno vkup vlito, sreda altarjeva, morje imenovana, je bila še posebej vsa z dragimi kamni vložena. Nebo nad prestolom je bilo sreberno, okoli zlate lilije in velik zlat križ ves svitel dražih kamnov. Sedež patriarhov in 7 duhovnov je bil s pozlačenim srebram prevlečen; v zakladu silo veliko kelhov, skledic in dražih steklenic. Rutic čez kelh, vtkanih z biseri in dražimi kamni, je bilo 42.000: evangeljskih bukev 24, ktere so z zlatim oklepam po 2 centa teže imele. Svečnikov iz čistiga zlata je bilo 6000, zlatih križev 7, vsak po 100 liber teže. Cesar Justinian je bil 25. grudnia 538 spremljen od svojih dvornikov in velikašev v vsi le mogoči imenitnosti v to cerkev prišel, se pred altarjem na stopnice na kolena vergel, in zaklical: „Hvaljen bodi Bog, kteri si me vredniga spoznal tako delo dokončati. Premagal sim te, Salomon!“ — Ali 29. maja 1453 je grozovitni neverni trinog, sultan Mahomed II. skozi široko odperte vrata te cerkve noter do altarja na konji perdirjal in z upitjem: „Ni Boga zunaj Boga in Mohamed je njegov prerok“ — svojim ljutim Turkam znamenje dal to sveto hišo Božjo oskruniti. Od tistiga časa je ta slavna cerkev turška džamija (mošija) in Carigrad sedež sultanov. — Ker so se bili stebri Sofije nekaj nagnili, po ozidji razpoki pokazali, je 1847 turška vlada 7¹/₂ milijonov piastrov (šestic) za popravilo plačala. Tesinski Lah Fossati je to popravilo doversil. Ali bo ta častitljivi tempelj spet kdaj kersanska cerkev? Ali bo kdaj na njegovi kuplji se spet znamenje sv. križa namest turškiga polomesca vidilo? Kar ne samo Greki, ampak vsi, ki še kersansko vero čislajo, tolikanj želijo. —

Ni tukaj govorjenja od turških šeg; le eno opomnimo. Pri turkih so prav domá vse tiste hudobije, zavoljo katerih ste bile Sodoma in Gomora nekdanj z žveplenim ognjem požgane in kananejski rod končan. Oni imajo še sužnike, samo v Carigradu je nekdo naštel 5000 oseb moškiga in 20.000

ženskiga spola tega nesrečniga stanu. — Kersanski podložniki so mogli nekdaž sultanam majhne fantiče za davek dajati, kateri so bili potlej v divje janičare zrejeni. V vojskah 1811, 1829 so Rusi posedli kavkaške deželi Gurjel in Imerecijo; in do tega časa je dajala Imerecija sultanu na leto za davek 80 otrok 10—20 let starih, Gurjel pa 46 otrok! Imenovani Mahomed II. je dal strašno povelje, de otroci sultanovih hčer in bratje sultanovi se smejo umoriti, de ne bo na prestolu kake prekucije. Od nekdanjih mahomedanskih kalifov v Spanii in sedanjih v Maroku ni bilo kaj taciiga slisati. Ali v Carigradu se ta strašna zapoved še spolnuje. Mohamed III. je l. 1595 ukazal po smerti svojiga očeta Murada III. 17 svojih bratov podaviti. Omožena hči predzadnjiga sultana Mahmuda II. je bila sama sebi s trupam zavdala, ker se je bala, de bi sina ne rodila, ki je berž v smert namenjen. Ta smert ljubljene hčere je storila, de je bil Mahmud to strašno zapoved odpravil; ali njegov sin, Abdul Medsid, jo je spet ponovil. Njegova sestra je omožena s Halil-pasatom, v l. 1843 sina rodila, ali 48 ur po rojstvu je bil ta otrok že na povelje sultana strica zadavljen. Vse prošnje nesrečne matere niso nič zdale; obnorela je in po silnim terpljenji čez dva mesca umerla. Sramuj se, Evropa, pravi Gaume, de steješ med svojimi vladarji trinoga, kterimu je umor clo svojiga zaroda le igrača! — V. Sezun.

Popis vsakdanje službe Božje v Jeruzalemskim tempelu po babilonski sužnosti.

(Dalje.)

Zjutrejna služba Božja

se ni smela začeti pred zoro, to je, dokler se ni mogla ločiti ena reč od druge. Da bi prav vedili, kdaj zora napoči, je stotnik v poslednjih časih, ko je se stal Jeruzalemski tempel, pošiljal vsako jutro nekež duhovnikov gori na tempelovo streho, od kodar se je lahko vidilo duhovniško mesto Hebron, da so proti tistemu mestu svoje oči obračali; kadar se je dan že tolikanj približal, da so v dalji ločiti mogli mesto Hebron, so vpili: „Zora je že in tako svetlo, da Hebron vidimo“. Kadar je stotnik to slisal, je ali sam, ali pa kateri drugi, kterimu je on rekel, zavpil: „Duhovniki, pripravite se! Leviti, in starašini, stopite vsak na svoje mesto!“ In vsi so pri tej priči šli vsak na svoje mesto in vsak na svoje opravilo. In sadaj je bil prav za prav začetek juterne službe Božje, ki se je v tem le redi opravljala:

Duhovniki si umijejo naj popred roke in noge.

En duhovnik gre v tempel, stopi z velikim spoštovanjem v svetišče, vzame metlo, ki je bila v zlati skledi hranjena, pomete z njo pepel, ki je čez noč na altar padel iz kadilnice, katera je bila poprejšni večer vanj prinesena. Ko je na ta način altar osnažil, se je nizko priklonil, svojo molitev na kratkim opravil, vkupej pometeni pepel z altarja v svoje pesti vzel, in je šel ritniski ven, zato da ni herbta svetišu obrnil. Sadaj prinese drug duhovnik še nekež polén iz skladišče, jih nese na altar žgavnih darov in jih dene na gromado sredi altarja.

V tem je šel tretji duhovnik po enoletno jagnje. Bil je pa v znotrajnim dvorišu poseben ograjen kraj, kjer so imeli vedno pripravljene jagnjeta in druge živali, kterih je bilo pri službi Božji treba, da so se darovale: štiri dni pred da-

rovanjem so se te klavne živali navadno v tempel donasale. — Zvezano jagnje je duhovnik sadaj k altarju prinesel, ga postavil na njegovo severno stran, kjer so se žgavni darovi, in pa tisti, ki so se za grehe in opušanja (pro peccato et pro delicto) darovali, klali; vse druge živali so se lahko zaklale, na katerim koli si bodi mestu v znotrajnim dvorišu pred svetišem. — Duhovnik postavi jagnje tako, da je imelo glavo proti svetišu obrnjeno; starašini pristopijo, položijo svoje roke jagnjetu na glavo, in duhovnik ga zakolje; drug duhovnik hitro priskoči s pripravljeno posodo, vjame jagnjetovo kri, in jo vedno meša, zato da se ne zasede, ampak da se more potem z njo škropiti.

Sadaj, ko je bilo jagnje zaklano, so se napravljali tisti duhovniki, ktere je zadevalo, kadilo žgati. Kadilo in živo oglje se v nar dražjih posodah prinese in pripravi. Potem začnejo eden za drugim hoditi v svetišče, in vsakrat, kadar en duhovnik v svetišče gre, zvonček zazvončka, kar je bilo ljudstvu znamenje, da je čas opravljati svoje molitve. (Cfr. Dirigatur Domine oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo.) Naj poprej stopi v svetišče en sam duhovnik, vzame kadilnico z altarja, katera je bila sinoči na altar položena, se priklone, moli, in gre ritniski ven. — Kadar stopi ven iz svetiša s kadilnico v roki, vzame drug duhovnik jagnjetovo kri, ki se je do sadaj vedno mešala, in začne z njo škropiti pri tleh altarja na izhodni strani, potem se oberne proti severni in zapadni strani altarja, ki ga s kervjo škropi, in gre tako okoli altarja, dokler ne pride do jugozapadniga vogla, kjer izlije vso kri, ki mu še ostane, v neko luknjo pri tleh altarja, ki je bila v podobi dolge cevi napravljena.

Na to gresta zopet dva duhovna v svetišče; eden zmed nju pristopi k zlatimu svečniku, ugasne pet lampic, in pusti samo dve goreti. Drug duhoven pa postavi kadilnico z živim ogljem, ki jo je sabo prinesel, na kadivni altar, pomóli en malo, in gre spoštovančno zopet ven iz svetiša. Sadaj še le pride notri tisti duhovnik, ki je imel prižigati kadilo; on vzame kadilnico z altarja, jo poda duhovniku, kateri je pet lampic na svečniku ugasnil, vsuje sabo prineseniga kadila na živo oglje, pri tem svojo molitev pobožno opravi, in se potem zopet iz svetiša poda. Uni duhovnik, ki je sadaj sam še v svetišu ostal, postavi kadilnico s prižganim kadilam na altar, pristopi k svečniku, upihne še une dve lampici, ki ste še gorele, in na to gre še on ven. — Zaharia, oče sv. Janeza kerstnika, je bil po mojim mnenju tistikrat, ko se mu je bil angel Gabriel prikazal, in mu spočetje sinu obljubil, ta duhovnik, ki je naj dle v svetišu ostal, lampice upihnil, in potem se le ven na dvoriše stopil, kjer so ga drugi duhovniki, leviti in Izraelci čakali, ki so bili pri Božji službi pričujoči. (Luk. I. 8—22.)

Potem se je zaklano jagnje oderlo, drob iz njega vzel in opral, samo jagnje pa na kose razsekalo; drob se je položil v eno skledo, na kose razsekano jagnje pa se je djalo na marmeljnovo mizo in se dobro osolilo. — Ko je bila kervava daritev tako pripravljena, so še nekervavi dar napravili, namreč eno merico pšenične moke z nekež oljem pomešane, kateri je bilo še nekež kadila pridjano. Tudi pitni dar se je v tem pripravil, to je, nekoliko vina, ki se je v drago posodo vlilo. — Vse to se je vsaki dan imelo zgoditi, od kar je zora napočila do solnčniga izhoda. —

Kakor hitro je pa solnce vstalo, so duhovniki,

devet na številu, vzeli na kose razsekano jagnje, jih kviško v rokah derže povzdignili, in v lepim redu eden za drugim gor na altar nesli v tem, ko so vsi duhovniki, leviti, starašini in ljudstvo glasno molili tisto molitev, ki se začenja z besedami: „Poslušaj, Izrael! Gospod tvoj Bog je En sam Bog“, kateri molitvi so Hebrejci vselej naj večji moč pripisovali. Gor na altarju so jih že drugi duhovniki čakali, da so te darivne kose iz njih rok prejeli, in sredi altarja na gorečo gromado devali, da so se počasi sežgali. —

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Neki Posavec pod znamenjem g. h. je po Dunajskim cerkvenim časniku naznanil, da so se duhovni Ljubljanske škofije, ki so se 1837. leta izšolali, 5. mal. serpana tekočiga leta v Ljubljani zbrali, in po prijaznim pogovoru tole sklenili: 1) Podpisani součenci si obljubijo, da se bodo drugi za družiga pri sv. maši spominjali; 2) se zavežejo, ko smert kakega součenca zvedo, za rajniga pred ko moč dve sv. maši brati in velike bilje v cerkvi obmoliti; 3) si zaterdijo, da bodo le v duhu svete cerkve pisane časnike brali in razširjali, katoliški cerkvi protivne pa po moči odganjali; 4) sklenejo za součenca Ign. Mraka, misionarja v severni Ameriki, vsako leto nekoliko dnarja podariti.

Iz Gorenškiga. Ako se človek količkaj po Slovenskim ozre, ima mnogo mnogo prilik, prepričati se, da katoliška vera tu še lepo cvete in rodi mnogo prijetnega sadu, kar je narodu in njegovim dušnim voditeljem gotovo v veliko častno in večno korist in čast. Le škoda je, da se od toliko lepiga po Slovenskim vse premalo piše, ker marsikaki lepi zgled ostane v pozabljivosti, ki bi sicer gotovo mnogo posnemanja najdel, ako bi se očitno razglasil. Tako sim naletel 13. t. m. v Gradu na prav ginljivo pobožnost, ktera zasluži v Danici omenjena biti. Ker je bila namreč osmina Marijniga serca, so bili ta dan, odpustike zadobiti, nedeljski šolarji pri sv. obhajilu. Od daleč že so mi brenčeči orgeljni glasovi prijetno na ušesa doneli, ko sim se cerkvi bližal, pa veliko bolj sim bil še ginjen, ko v tajisto stopim. Od rudečih zagrinjal na oknih pri velikim altarju, v ktere je ravno juterno solnce svoje žarko vpéralo, se je razprostérala, enako lepi zarji, prijetna rudeča senca po cerkvi, kar je delilo veži Božji neko posebno prijaznost in veličastvo. Pred velikim altarjem so klečali za sv. obhajilo pripravljeni, na eni strani fantje, na eni pa dekleta, pevajoči z orglami po vsem Slovenskim znano pesem: „Oj živi Marija“, in za tajisto drugo „Marija preblaga“. — Po zavživanju orgle in petje obmolkejo, zdaj se visokočastiti gospod fajmošter Šimen Peharč, kateri so sv. mašo imeli, proti šolarjem obernejo, in jim molijo lepe, ginljive molitve pred sv. obhajilom, ktere so šolarji za njimi molili. Potem so jim delili sv. obhajilo. Ko so bili vsi obhajani, se zopet orgle oglasijo in obhajanci enoglasno zapojejo sprelepo pesem: „O Jezus, o sladak spomin!“ in k sklepu sv. maše zahvalno pesem: „Hvala bod' Gospod Bogu“. Mislim, da je s tim pobožnost končana, pa ko po sv. maši iz cerkve stopim, mi je prijazni gosp. učenik J. Peternel, kterimu svojiga dopadajenja nadto pobožnostjo nisim mogel zamolčati, pravil, da gospod fajmošter navažno potem kake pol ure še z otroci molijo pred altarjem razne molitve. Iz tega sim previdil, da je občno sv. obhajilo šolarjev tu navadno. Povejte, častiti bravci, ali niso take pobožnosti posnemanja in razglašanja vredne? Ktor ima le še iskrico kršnanstva v sebi, ga mora kaj taci-ga ganiti. —

Ker sim poznejši še priliko imel, Grajsko cerkev bolj natanko pregledati, o nji še toliko povem. Tajista sicer ni velika, in številu faránov (2140 duš) nikakor primerna, vendar pak redno zidana in prav lepo ozaljšana. Kamor se oko ozre, zapazi povsod snažnost in lep red in viditi je, da posebna skerblijnost nad to cerkevjo čuje. Nar bolj pa mi je še dopadel bratovski altar družbe Marijniga serca, ki ima tu lastno podružnico. Znajde se tajisti v levi kapeli, in desiravno le začasno v bratovski altar odločen (novi, nalaš v to narajeni, ki bo unkraj prižnice postavljen, je še le v delu), so vendar pobožne duše skerbele, tajistiga po močosti lepo ozaljšati. Podoba Marije čistiga serca, izverstno delo našiga domorodniga umetnika Langus-a, obdaja zlat oklep, lep bel venci in bele ogrinjala, pod tajisto pak je napravljen lep prostor za Narsvetejše, ktero se o sabotah pri večernicah in o bratovskih praznikih z velikiga altarja sem prenese. — Omenim dalje še lepiga svečnika sredi cerkve, noviga mertvaškiga zvona, lepih mašnih oblek, kar vse svedoči pobožno marljivost gospod fajmoštra in Grajanov! — V veseli prijateljski družbi sim se poznejši prepeljal tudi na jezerski otok. Romarska cerkev Device Marije, ki tudi pod oskerbništvo Grajskiga gospod fajmoštra spada, je precej prostorna, močno ozaljšana, prijazna in lepa. Veliki altar je precej star, se bo kmalo umaknil novimu, pred kteriga pride tudi nova kamnitna ograja. Upati in pričakovati je od umnosti naših domačih mojstrov, da bo s tim zadobila otoška cerkev izverstno lepoto. Na strani proti Gradu so napravili že letos nove kamnitne stopnice, mende okoli 100, od jezera gori k cerkvi. Naj povem še tudi to, da med mnogimi romarji, ki so letos že to cerkev obiskali, so se znajdlji tudi naš viksi pastir, prečastiti gospod Ljubljanski knez in škof Anton Alojzi. Delivši po Gorenskim zakrament svete birme so se tudi oni sem podali, poklonit se kraljici nebes in zemlje. Bilo je dne 8. maliga serpana na večer, ko so se, od Krajske Gore pridši, v Grad pripeljali, kjer so jih Grajanji z velikim veseljem in z veliko slovesnostjo sprejeli. Od treh gričev jih je nek pozdravljajl mogoten grom možnarjev, in ladjica, ki jih je drugo jutro, v 5. nedeljo po binkustih, k cerkvi na otok pripeljala, je bila z lepimi venci in cveticami ozaljšana. Bilo je nek ta dan vse v veselju. Resnično, ako se k naravni lepoti te okolice še pridruži grom možnarjev in vbrano priterkovanje zvonov, si kaj veličastnejšiga na svetu skoraj ne moremo misliti, serce človeško se mora radosti topiti in nehoté klicati: Gospod! resnično velik si v svojih delih!

Popoldan omenjeniga 13. dne t. m. v Zgornje Gorje pridši, sim želel tudi tukajšno cerkev pogledati, ker sim že v Gradu o nje lepoti pripovedovati slišal, in resnično, po pravici. Od dveh let sem, odkar so zdajni visokočastiti gospod fajmošter Karol Tedeški to farno prevzeli, se je Zgornje-Gorjanska cerkev od znotraj popolnoma spremenila. Kdor je prej in zdaj to cerkev vidil, bi je skoraj več ne poznal. Vsi altarji novi, spovednice nove, Božji grob nov, prižnica in kerstni kamen prenovljena, to vse pač dovolj spricuje o uneti skerblijnosti gosp. fajmoštra, in o pokorsini in vdanosti faránov, ki so v tako kratkim času okoli 2000 gold. za olepšanje in prenovljenje svoje farne cerkve darovali. Na spomlad bodo tudi orgle popravljené, in sme se reči, da bo potem imela Gorjanska cerkev vse, kar se lepiga pri cerkvi misliti zamore. Lepi z bakram pokriti zvonik, kakoršnih je malo po Slovenskim, izverstno vbrano zvonilo, cerkev od zvonaj in znotraj osnažena in olikana, kaj si zamore potem človeško serce na zemlji lepšiga želeti?

Rad bi bil altarje še nekoliko od bližej ogledal, al glej, tudi tu ste bile obedve spovednici, ki v sredi

cerkve stojite, obdane od nedeljnih šolarjev, ki so se pripravljali za sveto obhajilo na drugi dan; toraj nisim hotel otroškiga duha motiti in sim koj pod koram ostal. Povem tedaj le toliko, da altarje je delal domači umetnik J. Zajc iz Poljanske doline, in, da po pravici rečem, jih razun zlatenja izvrstno dodelal; pri marmoriranju se je še prav posebno skazal. Šest podob za stranske altarje in kerstni kamen pak je malal Poljanški podobar in malar Štefan Šubic, ki zastran svoje umetnosti in lepiga zadržanja posebno pohvaljen in priporočen biti zasluži. — Naj k sklepu še omenim hvalepolno obnašanje tukajšnjega gosp. kaplana V. Peharca, ki so letošnjo spomlad farno bukvarnico osnovali, ktera že zdaj okoli 80 zvezkov šteje. Ker Slovenci tu in drugje, kjer so farne bukvarnice osnovane, kaj radi in pridno bukve prebirajo, ne more in gotovo tudi ne bo dobriega sadu manjkalo, ki iz tseh naprav izvira. Postavljajo si pa tudi utemelitelji s tim žive spominke v sereh faranov, ki jih ne bo ukončala ne rija ne molj. Z Bogam!

J. Levičnik.

Iz Gorice so nam une dni častiti gosp. M. Pirc razkaz ondotniga učilništva v preteklim šolskim letu 1854, ki je bilo sredi tega mesca končano, dobrotno poslali. Po gimnazijalnim letopisu je bilo letas v Gorici latinskih učencev 238, in sicer po narodu: 127 Slovencev, 72 Furlanov, 20 Lohov in 19 Nemcev; po veri: 230 katoličanov, 2 kalvinec, 6 judov. Učilnine so plačali 720 gld., iz zaloge za uboge učence pa so dobili 4067 gold. 28 kr. Kar napredovanje zadene, jih je samo 14 drugimu, in 6 tretjemu redu vpisanih. Nemšine so se vse učili, lašine pa se je učilo 96, in slovensine le 39 učencev. V letopisu, ki ima na čelu dva sestavka, eniga modroslovskiga o čutilih, eniga pa zemljioslovskiga, ki Goriško okolnico popisuje, nas je posebno razveselilo viditi imena vsih učencev po napredovanju vverstene, kar se v letopisu naših latinskih in rečnih šol pogreša. — V rečni šoli s 3 razredi je bilo 98, v zgledni veliki šoli 676, v nedeljski šoli 332, v mali šoli z 2 razredoma 142 učencev in 202 učenki, v dekliški šoli pri častitih Ursulinaricah v 3 razredih 202 učenki, v šoli za gluhomutce 72 učencev in učenk, v napravi za zanemarjene dečke 30 učencev, v judovski šoli v 1 razredu pa v 2 oddelkih 15 učencev in učenk.

Iz Gorice 17. sept. 8. — S tem, da imamo konce t. m. vaje za duhovne, je gotovo že veliko storjeno, in upati je, da ne bodo brez zaželeniga sadu ostale. Kdo bi namreč dvomil nad dobrim uspehom, kadar sliši, da se jih je v naši sicer silo majhni škofi koj sto in trideset oglasilo za nje? V sami Karminski tchantii se jih je 24 oglasilo! Škoda le, da prostor ne pripuša, vsih sprejeti. — Ako Bog da, spregovorim od tega še drugikrat.

Sadaj imamo med sabo prečastitiga gosp. Jerneja Legata, Teržanškiga škofa, ki so večraj (16. sept.) semkej prišli, da bodo vs. žegne delili Goriškim mladim duhovnam. Subdiakonats delijo dana (17. sept.); v torek (19. sept.) diakonat; v četrtek pa, ali na god svetiga Matevza aposteljna (21. t. m.) jih posvečijo mašnike. Razun nekaj menihov franciškanskiga reda prejme sveto mašnikovo posvečenje devet bogoslovcev; sedem teh so se ravno izšolali, in pojdejo duše past; dva ostaneta še eno leto v šolah.

Poslednjč oznamimo še tole: Častiti očetje franciškani na Kastanjevci pri Gorici so nezdavno pisano oblast dobili iz Rima od generala Karmelitov, da smejo osnovati in imeti pri svoji cerkvi bratovščino svetiga skupulirja. Torej bodo od sih dob verne teh naših okolice v to lepo bratovščino sprejemali, in potem takim tudi vsako leto svoje poselne duhovne opravila obhajali. Si-

cer mendo smejo to bratovščino pri svojih cerkvah imeti samo Karmeliti; naši franciškani so pa to dovoljenje tim ložej dobili, ker je nekda njih sadajni samostan s cerkvijo vred bil lasten Karmelitam.

V Berlinu je bila 11. kimovca nova katol. bolnišnica vprico velike množice iz vaih stanov prav slovesno blagoslovljena. Svetli kralj so ji prelepo podobo, ki usmiljenje pred oči stavi, v dar dali.

Veliki namestnik višiga škofa v Kolinu je 10. vel. serpana duhovšini ondotno škofije oestro zapovedal, posebno skerbeti, de Božje službe posvetna godba v prihodnje ne bo več oskrnovala, to je, tista godba, ktera, ne de bi pobožnost pospeševala in serca k Bogu povzdigovala, jo še le moti ter elastnost in raztresenost pase.

Iz Rima so časniki une dni naznanili smert preč. kardinala Mai-a, bukvarničarja rimske cerkve in močno slovečiga zavoljo učenosti. Angelo Mai je bil rojen 1782. leta v Šilparii v Bergamski škofii.

Premembe duhovšine.

V Ljubljanski škofii. Gosp. Juri Grabner ostane še v Alojzjevu, v Zužemberk pa pride za družiga kaplana gospod Bl. Lenček, novoposvečeni mašnik, in ondotni dosadanji drugi kaplan gosp. Jan. Kek ostane tam za prvega kaplana.

V Goriški viši škofii. Gospod Ludvik Torre, dosadajni administrator v Teržici (Monfalcone), je imenovan fajmošter in dekan ravno tam.

V Javantinski škofii. Gosp. Fr. Otorepec, duhovni vodnik v Šent-Andreju, je škofijsk svetovavec imenovan. — Duhovski svetovavci so imenovani: gosp. Matija Paprey, Ulimljanški fajmošter, gosp. Mih. Plaskan, fajmošter pri sv. Francišku, gosp. Jan. Kalin, fajmošter pri sv. Križu. — Gosp. Jan. Globčnik je dobil farno v Reichenfelsu. — Novoposvečeni mašniki so te službe dobili: Gosp. Fr. Arnuš pride za kaplana v Ribnico, gosp. Jan. Gregl v Šent-Mihel, gosp. Ant. Hajšek v Kozje, gosp. Kristof Kandut v Blekovec, gosp. Juri Kožel v Roje, gosp. R. Kozelli k Materi Božji na jezeru, gosp. Ant. Oswald v Djekso, g. K. Partl v Volfberg, gosp. Fr. Petan v Černo, gosp. Matevž Pintar v Bistrico, gosp. Jož. Šohler v Šent-Vid pri Ponkvi, gosp. Jož. Turkuš k sv. Marjeti pri Volfbergu. — Prestavljeni so gospodje kaplani: gosp. Jož. Wilfan v Spodnjo Polskavo, gosp. Pet. Vozu v Psece, gosp. Jan. Stribar v Koprivnico, gosp. And. Schurmann v Slivnico, gosp. Mih. Hofmaier v Pliberg, gosp. Mih. Plahuta v Šent-Mihel pri Volfbergu, gosp. Blaž Rotnik v Prihovo, gosp. Fr. Naprudnik v Vojnik, g. K. Rataj v Dol, gosp. L. Jerisa v Lubno, gosp. Kasp. Sabukošek v Zave, gosp. Kasp. Kamnatnik v Gotovlje, gosp. Mih. Urban v Škecjan, gosp. Jan. Preskar v Šostajn, gosp. Matevž Pogelsch v Vuzenico, gosp. Mat. Pirš v Grebigne, gosp. K. Zenz v Šromlje, gosp. Jan. Hutter v Pliberg, gosp. Fr. Silly v Šniklavž, gosp. Matija Urtan v Šent-Jernej pri Ločah. — Gosp. Mih. Kleinšek pride za oskerbnika v Kotle in gosp. Matija Omerzu za oskerbnika v Preborju.

V Sekovski škofii. Gosp. Mark. Glaser, fajmošter v Šempetru pri Mariboru, je imenovan duhovsk svetovavec. — Gosp. kaplan Jan. Vacinger je dobil farno pri sv. Križu. — Gosp. Vinc. Mohr je prvi, in gosp. Pet. Wallner drugi katehet imenovan v zglednih Gradskih šolah. — Gosp. Stef. Durlacher pride za kaplana v Grafendorf, gosp. Jož. Frühwirth k sv. Križu, gosp. Mih. Herzog k sv. Katarini, gosp. Ant. Zapfl v Koglhof, gosp. Jož. Hammer v Neudau, gosp. Mih. Reiter v Geistthal, gosp. Mart. Sattler v Volfberg, gosp. Jan. Stipper v Schwanberg, gosp. Fr. Prager v Gasen, gosp. And. Hermann k sv. Marjeti, gosp. Vacl. Müller v Kirehberg, gosp. Jan. Strigl v Hartmannsdorf, gosp. K. Schweighofer v Schaeffern, gosp. Jož. Rasko v Šent-Vid, gosp. Fr. Stiendl v Stainz, gosp. Jož. Egger v Pischelsdorf, gosp. Jan. Georg v Stainz, gosp. Aug. Bossi v Ferniz, gosp. Jan. Terstenjak v Ehrenhausen, gosp. Fr. Meglič v Hohenmauthen, gosp. Vid. Škorjanec v Straden, gosp. Jan. Treitler v Lipnice, gosp. K. Zury v Preding, gosp. Leop. Schrotter v Paldau, gosp. Ant. Missia v Cirkovec, gosp. Jan. Simončič v Lutomir, gosp. And. Ferlan k sv. Marku, gosp. Jan. Karba v Celnice, gosp. Fr. Toplak v Koče, gosp. Mih. Milocič k Mali Nedelji, gosp. Stef. Pernavsl v Gams pri Mariboru, gosp. Fr. Klobasa za oskerbnika k sv. Saboti, gosp. kaplan Jan. Novotni je v Šent-Hipolisko školijo spuščen.